

Çanda abîdeyên li dijî faşîzmê

Li welatê Yugoslavyaya berê hin abîdeyên ji betonê yê dêwane hene.

Li ser internetê tên belavkirin.

Li welatên Yugoslavyaya berê hin abîdeyên ji betonê yê dêwane hene. Ev abîde ji bo bibîranîna şer û muharebeyên li dijî faşîzma Hitler hatine avakirin û li cihê wan muharebeyan ew hatine avakirin. Ew ji ber wê gelek caran li deverên dûrî Gund û bajarên in. Ev abîde bi navê spomenîk tên zanîn û maneya wan bi zimanên sirb-xirwatî maneya wê abîde ye.

Esas bi inîsiyatîfa General Tito, mîmarên tevgera çandî ya Yugoslavyayê yê weke Dušan Camonya ew çêkirine.

Spomenîks niha veguherîne markeyeke serketî, lê ti kes behsa serpehatiya wan û peywendê wan nake. Ji ber wê jî niha mîmar û hunermendên ji welatên Yugoslavyaya berê bersivê digihînin van kêmagahyan. **Ozgür Politika**

Li ser internetê gelek caran ji peywendê qut, wêneyên wan tên parvekirin. Ev wêneyên bi pirranî yê wênegirê Belçikî Jan Kempnaers in. Tenê weke Spomenîk1, Spomenîk 2 tên bi navkirin û navê cih jî tê hildan,

Quncika Têgînan

Ambargo (Fransî)	1. Qedexkirina firotina malekî li welatekî. (yan ew bifiroşê, yan hin bifiroşinê) Astengkirin, rênedan. Gemaro, hisar: Amerika ambargo danî ser Îranê. 2. Astengkirina tîkîliya weletekî bi dinyayê re. Gemaro, hisar. 3. Astengkirina kesekî bi kesên din re. Gemaro, hisar.
Diyalog (Fransî)	Axaftina dudû, yan çend kesên li pêşberî hev. Danûstandin.
Festîval (Fransî)	1. Xwepêşandana pişeyî: Festîvala filman hat lidarxistin. 2. Şahi: Ji bo pirozkirina Newrozê festîvalek hat lidarxistin. 3. Xwepêşandana ji bo berhemeke binavûdeng ya herêmeke: Festîvala zebeşên Amedê.
Komîn (Fransî)	Komek ku bi hev re dixebite û hatina xwe par ve dike.
Komîte (Fransî)	Di asta jêr de çend kesên ji bo kirina karekî, yan meşandina wî, yan nûnertiya saziyekê hatin erkdarkirin. Licne.
Konser (Fransî)	Stîrangotina hunermendan li pêşberî civakê.
Konsej (Fransî)	Di asta herî jor de çend kesên ji bo kirina karekî, yan meşandina wî, yan nûnertiya saziyekê hatin erkdarkirin.
Mihrican (Arşevî)	Festîval. Ereb jî bi kar tînin.
Paradigma (Fransî)	1. Minak, model, nimûne. 2. Kombûna nîrxan. 3. Li gorî hişmendiyekê hêman pîvan û rêgezên jiyana civakê: Rêveberiya Xweser dixwaze li gorî paradîgmaya Neteweya Demokratîk pergalekê dayne.
Pergal	1. Awa û şeweyê kirin û meşandina karekî. Sîstem, nîzam. 2. Amûr, alav. 3. Biserûberî, birêkûpêkî

“Cihwarên dîrokî yê mîna Kelha Nebî Horî bi destê dewleta tirkî tên wêrankirin”

Rêvebera Karkeriya Şunwaran a herêma Efrînê Esmehan Ehmed bal kişand dîroka kela Nebî Horî ya kevnar û got: “Bajara Nebî Horî xwedî dîrokek kevnar û dirêj e.”

Efrîn bi dewlemendiya xweza, çiya û şunwarên xwe yê kevnar tê nasîn. Yek ji wan cihan Nebî Horî ye û di serdemên kevnar de weke bajar dihat nasîn. Nebî Horî bi sê nava tî naskirin Qurîş, Sîros û Nebî

Horî ye û vedigere serdemê Hilensiyê (Siloqiyê) û navê Qurîş jî ji wir tî. Nebî Horî dikeve bakurê bajarê Efrînê û 30 km jê dûr e. Ev bajar di serdemên Hilensiyê, Roman, Bizansî û Îslamê de xwediyên cihekî bi wate bû.

Berî 2000 salan du çemên bingehî li herêma Efrîn hebûn û çar pîrên bingehî girêdayî vî bajarî bûn lê yê heya niha mane dudu ne. Yek ji wan pîra Roman ku çema Sabûn di bin re derbas dibe û ya din jî çemê Efrînê di bin re derbas dibe. Piştî dewleta tirkî herêma Efrînê dagîr kir dest avêt ser şunwarên Nebî Horî û bi temamî wêrankirin.

“Nebî Horî xwedîdîrokek kevnar e” **JINHA**

Esmehan Ehmed bal kişand ser dîroka bajarê Nebî Horî ku ji serdemê Bizansiyê tî wiha axivî: “Wek bajarekî tî naskirin du sê navên wê hene, Qurîş, Sîros û Nebî Horî. Ev bajar di serdemê Bizans, Roman û Îslamê re derbas bûye û li gorî her serdemê navek lê hatiye kirin û berhemên dîrokî tî de hatine zêdekirin. Pîra Romanî girêdayî bajarê Nebî Horî ye. Gora olî şeş koşeyî ye ev taybetmendî wê ji gorên din cuda dike û ji du tebeqeyan ava bûye. Di heman demê de di vî bajarê kevnar de dikeve hêye navê wê jî dika Romanî ye derdor wê jî û tî de şano pêşkêş dikirin. Di vî bajarî de tabloyên mozaîk jî hene ku dîroka wê nîşan didin.”

Bersiva jimara borî

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Z	A	L		S	A	M	Î	
2		S	I	B	Ê		Î		
3	A	A		A	R	D		P	
4	B		K		T	E	B	A	X
5	Î	C	A	R		B	Î	R	
6	S		T	E	Ş		Î	Z	O
7		H	O		Î		M	Û	
8	D	E		A	V	J	E	N	Î
9	A	B	O	R		Î	D		N

ÇEP-RAST

1. Rengê reşê dibiriqê... Vexwarineke bi alkol
2. Kevok... Bêzar û bêziman
3. Daçekê ku wateyê xurt dike... Xwelîya piştî şewatê
4. Kesê ku deng naçê, kesê ku guhê wî nabihîze... Navber, mesafe
5. Elementên ne metal, mîna klor, fosfor û oksîjenê
6. Hevser (mêrê jinekê)... Kurteya ajansa fermî ya Tirkiyeyê
7. Baneşana bêhtengiyê... Paytexta Bolîvîyayê
8. Dema mirinê... Madeya ku tenê ji hêmanekê hatiye pê
9. Kurteya rêxistina rizgariya Îrlandayê... Hazir

Xaçpîrs

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									

JOR-JÊR

1. Ji bo denglêkirina li kesê kal
2. Pênûs... Hejmarên yek, sê, pênc, heft û hwd.
3. Cînavka şexsê sêyemîn ji bo rewşa netewandî... Dijberê rengî spi... Li hin herêman şûna 'dayik'ê tî gotin
4. Cureyek segê nêçîrê
5. Paytexta Perûyê... Beyreq, sembola welatan
6. Tevgera hewayê... Birayê bavê mirov
7. Pêvek... Darê ku kesên mîna hikumdar, mirovên dînî ku wekî sembola hêzê bi kar tînin
8. Notayek... Serbest, ne kole
9. Teref... Peyva neyînî... Kurteya elementa hesin

Jiyan Tolhildan, sembola jina azad û afirînera serkeftinan

Gelek nav lê hatin kirin; afirînera serkeftinan, nimûneya pêşengiyê, parêzvana mafên jinan, stûna şoreşa jinan, şoreşger û şopdara riya birayê xwe yê şehîd. Ev kes şehîd Jiyan Tolhildan e, şehîda nemir ku wê di bîra gelên bakur û rojhilatê Sûriyê de zindî bimîne. **R-2**

03.08.2014 ROJEKE REŞ Û ŞERM Û SERŞORIYA MIROVAYIYÊ

3`yê Tebaxa 2014`an bû. Ji bo qirkirina civaka Êzîdî zebaniyên dojhê (DAIŞ), zend û bendên xwe pêçabûn. Ev fermana 73`yan bû ku dihat serê vî civaka dîrokî. Lê dixwestin di vî fermanê de bi navê Êzîdîyan tiştêk nemîne û ev civaka resen ji dîrokê rabe. Ev zebaniyên rûqirêj, dilgamar û xwînxwar bi qirkirinê tî nedibûn. Diwestin rûmeta vî civakê bişkîn. Di gel kuştina bi sedan jin, mêr, kal, pîr û zarokan, destdirêjî li jinan kirin, revandin û bi hezaran keç û jinên ciwan li bazara koleyan firotin. Hê çarenûsa gelek ji van jinan ne diyar e. Bi pêmana salvegera vî ROJA REŞ, KJK`ê banga `xwedîderketina li Şingalê û hesabpîrsîna ji sûcdaran kir. **R-3**

Li Qamişlo pîrsgirêka jeneratoran

Walatiyên bajarê Qamişlo ji ber pîsgirîkên jeneratorên ji aliyê kesên ve hatin danîn bêzar bûne. Welatî banga çareseriyê li saziyên tîkildar dikin.

R-6

Ji Anka-Derê li dijî asîmilasyonê banga tevlibûna kursan

Anka-Der ku lez daye xebata xwe ya li ser kurdî, ji bo tevlibûna kursên bêheq bang kir.

R-7

Yên rê bidin Er-dogan wê bibin hevparên wî yê sût

Zekî Bedran **R-4**

Şingal riya yekane ya çareseriyê aloziyên Iraqê ye

Dilyar Cizîrî **R-6**

Jiyan Tolhildan, sembola jina azad û afirînera serkeftinan

Gelek nav lê hatin kirin; afirînera serkeftinan, nimûneya pêşengiyê, parêzvana mafên jinan, stûna şoreşa jinan, şoreşger û şopdara riya birayê xwe yê şehîd. Ev kes şehîd Jiyan Tolhildan e, şehîda nemir ku wê di bîra gelên bakur û rojhilatê Sûriyê de zindî bimîne.

Em dizanin ku şoreş wek bertekek li hember zordestiyê û ji bo bidest-xistina azadî, mafan li dar dikevin. Lê Şoreş 19'ê Tirmehê şoreşeke hevbeş e û ji yên berî xwe cudatir e. Li aliyekî banga jiyana birûmet, azadî û demokratî dîke û li aliyekî din guhertina têgeh û hişmendiya şaş ên li hember jinan armanç dike. Şoreşa 19'ê Tirmehê bû şoreşek di hundir şoreşeke din de ku bi avakirina rêveberiyê xweser tacîdar bû û ev modela demokratîk cihan kir heyranê xwe.

Bêguman, guhertina hişmendiya civakan ne tiştekî hêsan e, lê jina azad tev li hemû qadan bû û bi pêşengiya stûnên şoreşê, gelek gav ber bi pêkanîna armanca xwe ve avêtin. Ji bo parastina destkeftiyên fedakarî kir mîna şehîd Jiyan Tolhildan a ku ji jinên Bakur û Rojhilatê Sûriyê re bû sembola, gelo Jiyan Tolhildan kî ye?

Jiyan Tolhildan li ser şopa birayê xwe yê şehîd meşîya. Selwa Yuisf (Jiyan Tolhildan) li gundê Memala yê navçeya Raco ya kantona Efrînê, sala 1980'î ji dayik bûye. Jiyan di malbatek welatparêz de ku bi têkoşîna xwe ya li ser fikrê rêber Ocalan û Tevgera Azadiya Kurdistanê ji 1980'an ve, tê naskirin, mezîn dibe.

Di malbata xwe de, Jiyan şehîda duyemîn a malbatê piştî birayê xwe Elî ye yê ku sala 2005'an di nav Tevgera Azadiya Kurdistanê de şehîd bûye. Di malbata xwe de ku ji 5 birayên û 4 xwişkên pêk tê, Jiyan a çaremîn e. Mabatê ji ber êrişên dagirkirinê yên dewleta Tirk ên li ser Efrînê di sala 2018'an de koçî taxa Şêxmeşûd a Helebê kir.

Şehîd Jiyan fikrê Tevgera Azadiya Kurdistanê bi rêya bavê xwe nas dike ku ew jî endamê tevgerê bû û derfet ji keç û xortên xwe re vekir da ku tev li tevgerê bibin, yekemîn kes tev li tevgerê bû birayê şehîd Jiyan, şehîd Elî ye ku di 1996'an de tev lê bû.

Xwedî li banga pîroz derket

Şehîd Jiyan piştî birayê xwe bi 3 salan an ku piştî dîlgirtina rêber Ocalan bi komployeke navneteweyî ku di 1998'an de hatiye plankirin, di sala 1999'an de tev li Tevgera Azadiya Kurdistanê dibe. Şehîd Ji-

yana bi tevlêbûna xwe di wê demê de xwest bersivê bide hêzên faşîst ku berxwedana wan berdwam e û dev ji rêya şehîdan bernadin. Têkildarî wê yekê, bavê şehîd Jiyan, Hisên Yûsif wiha anî ziman: "Rizgar-kirina welatan erkeki pîroz e ku divê em di oxira wê de tiştên herî giran-biha bikin qurban. Tevî xemgîniya di nav malbatên şehîdan de jî lê îşrar û îradeya wan a tolhildanê hin xurtir dibin."

Hisên Yûsif wiha domand: "Gava min xwest ez mala xwe ji Tevgera Azadiya Kurdistanê re vekim da ku ez û keç û kurên xwe tev lê bibin, armanca me rastiya gelê Kurd bidin nasîn. Me gelek zor û zehmetî dîtîn, têkoşîna ji 1980'an ve û heta niha jî bi wê armançê ye ku em zarok û neviyên xwe ji bidestiyê rizgar bikin. Keça min Jiyan ji bo wê armançê tev li karwanê şehîdên Kurdistanê bû."

Jiyan piştewana jinan ji zarokatiyê ye

Beriya ku şehîd Jiyan tev li Tevgera Rizgariya Kurdistanê bibe û ji ber ku keça mezîn a malê ye, di demêke zû de erkê berpirsariya xwişk û birayên xwe hildabû ser xwe, ji ber dayîka wê Asya nexweş bûbû û nedikarî bilive.

Bi wê re, Jiyan ji bo malbata ji 11 kesan pêk tê, hem dayik û hem xwişk bû. Pêdiviyên malbatê peyda dike û xwendina xwe jî temam dikir. Li hember erkên xwe xwedî berpirsariyêke mezîn bû. Xwişka şehîd Jiyan Fatme Yusif ku cil û bergê xwişka xwe li xwe kiriye got: "Em biçûk bûn. Timî şîret li me dikir ku serî ji kesekî re netewînin û li hember zehmetiyên hêz û vîn bin. Her tim bi me re eleqedar dibû ji ber ku em biçûk bûn, nedixwest ku birayên me zorê li me bikin. Ji biçûkahiya xwe ve piştavana jinan bû."

Fatme destnîşan kir ku piştî tevlêbûna birayê ya di nav Tevgera Rizgariya Kurdistanê de, Jiyan pirtûk û parêznameyên rêber Ocalan dîan û di mal de tevî hevala xwe Norşîn dixwendin. Li gorî Fatme bibir xistî, piraniya mijarên pirtûkan têkildarî rola jinan di şoreşa gelê Kurd li çiyayên Kurdistanê de bû, ev yek bandor li kesayeta Jiyan kiriye ku rê li pêşîya birayên xwe bigire

ku di bin nav urf û adetan zorê li wan bikin.

Di biçûkaniya xwe de mamosteya zimanî kurdî bû

Tevî zehmetiyên peydakirina pirtûkên zimanê kurdî ji ber zordestîya desthilata Baas, lê şehîd Jiyan di 16 saliya xwe de gelek pelik anku kaxizên têkildarî tîpên kurdî û rêbazên bilêvkirina wan, tevî hinek rêziman bi dest xistin. Tiştên ji wan kaxizan fêr dibû, hînî zarokên gund dikir. Fatme wiha domand: "Tiştêk vîna wê nedîşikand. Ruxmî ku berpirsariya wê mezîn bû ji ber temenê wê yê biçûk, lê xizmeta mal, dayika me ya nexweş û xwişk û birayên me yên biçûk dikir. Demek jî ji bo zarokên gund vediqetand. Dît ku

berpirsariya gel ji ya malê mezintir e, ji ber wê tev li tevgerê bû."

Têkildarî wê, bavê şehîd Jiyan destnîşan kir ku keça wî di nav zarok û şênîyên gund de dihat hezkirin ku Jiyan ji xwe re kiribûn minak û got: "Jiyana keçeke ideal bû û dikarî negengaziyê pêk bîne." Fatme şeva ku beriya Jiyan tev li tevgerê bibe bi bir xist û got: "Ew xweştirîn rojên zarokatiya min e. Her me xwest em xew nekin û çirok ji me re gotin. Ji birayên yên biçûk xwest ku çay ji me re çêkin. Di derengiya şevê de em kirin nav nivînan û çû." Malbata şehîd Jiyan bi bir xist ku şehîd Jiyan sala 1999'an di merasîma oxirkirina şehîd Ciwan de û gelek ciwanên kantona Efrînê soz dabûn ku çek rakin, ev bûyer tam piştî plana Komploya Navneteweyî ya li dijî gelê Kurd û rêber Abdullah Ocalan bû.

Şehîd Jiyan derdora 13 salan li çiyayên Kurdistanê dimîne û li hember dewleta Tirk a faşîst şer dike. Piştî ragihandina Şoreşa 19'ê Tirmehê li Rojavayê Kurdistanê û Bakur û Rojhilatê Sûriyê Jiyan bi

lez tev li şoreşê dibe û di şerên parastina Serêkaniyê de ji çeteyên Heyet Tehrîr El-Şam (Cebhet El-Nusra berê) cih digire.

Yek ji damezrînerên yj'ê

Piştî destpêkriina Şoreşa 19'ê

Tirmehê û ragihandina rêgezên wê ku jin roleke mezîn di danîna wê de list, şehîd Jiyan li rex hevalên xwe Yekîneyên Parastina Jin (YPJ) di 4'ê Nîsana 2013'an de ava kir. Bi wê yekê, YPJ'ê bû hêza jinan a çalاک ku jinan û nîrxên civakê diparêze. Ji ber tecrubeyên wê di şer de, şehîd Jiyan dibe fermandarê rêveberiya şerên rizgariyê ya YPG û YPJ'ê û tev li şerên parastina Serêkaniyê sala 2012-2013'an, rizgarkirina Kobanê 2014-2015'an û hemleya rizgarkirina Minbicê sala 2016'an dibe. Her wiha salên 2017-2018'an çavdêriya hêzên leşkerî yên taxên Şêxmeşûd û Eşrefiye dike, di pêngavên rizgarkirina Baxozê ji DAIŞ'ê, paqijkirina Kampa Holê ji çeteyên DAIŞ'ê sala 2019'an de cih digire û gelek erkên ku ketin ser milê wê pêk anîn, herî dawî dibe fermanadara giştî ya Hêzên Antî Teror (YAT).

Xwişka şehîd Jiyan diyar kir ku Jiyan sekna li hember zehmetiyên hez dikir û hewl dida timî serkeftinê pêk bîne, xwedî rêgez bû, kesayeteke wê taybet hebû ku dixwest her tiştî bicerbîne.

Civata navneteweyî berpirsa şehîdixistina wê ye

Piştî ku ji Foruma Yekemîn a Şoreşa Jinan a li bajarê Qamişlo vedigere, şehîd Jiyan tevî şehîd Roj û Barîn ber bi mala birîndaran ve ketin rê lê balafireke bêmîrov a biçek a dewleta Tirk a dagirker li wan da û şehîd xistin.

Têkildarî şehîdxistina şehîd Jiyan û hevalên wê, xwişka şehîd Jiyan Bêrîvan Yusif, got: "Koalîsyona Navneteweyî berpirsa şehîdxistina xwişka min e ku şerê terorê kir. Daxuyaniyê sersaxiyê yên ku rêveberiya Amerîkayê dane, hibir li ser kaxizê ye. Ji ber ku ji bo hesabxwestina ji Tirkiyê tiştêk nekir."

Bêrîvan Yusif banga girtina qada hewayî ya herêmê kir da ku êriş û sûcên dewleta Tirk a dagirker ên li dijî herêmê rawestin û banga berdewamkirina rêya şehîd Jiyan kir.

Şehîd Jiyan Tolhildan morha xwe li dîrokê xist wek jineke azad ku şerê DAIŞ'ê kir, bi ser ket û tev li şoreşê bû û têgehên berê yên li ser jinan guhertin.

Dewleta Tirk a dagirker jinên ku şerê DAIŞ'ê kirine dike hedef. Tiştê DAIŞ'ê pêk neaniye, bi rêya balafirên xwe yên bêmîrov ên biçek temam dike. Di salvegera 10'an Şoreşa 19'ê Tirmehê de jinên têkoşer ên ku gelê herêmê ji terorê parast bi êrişeke tironak hatin şehîdxistin.

ANHA

Ji Anka-Derê li dijî asîmilasyonê banga tevlîbûna kursan

Anka-Der ku lez daye xebata xwe ya li ser kurdî, ji bo tevlîbûna kursên bêheq bang kir.

Komelaya Ziman Çand û Hûnerê ya Ankayê (Anka-Der) ku di meha hezîranê de hat vekirin û ji bilî kurdî xebatên çand û hunerê jî dimeşîne, piştî 6 salan li bajêr yekemîn komele ye ku li ser kurdî dixebite. Anka-Der ku di van demên dawî de bi atolyeyên zaravayên kurmancî û kirmancî yên kurdî bi kursên baglama, gîtar, tembûr û resimê dest bi xebatên xwe kir, piştî demsala havînê dê lez bide xebatên xwe.

Omer Tûranliyê ku nêzî 10 sal in li ser zimanê kurdî dixebite û li Anka-Derê mamosteyê kurdî ye û rêvebirê komeleyê Mehmet Zekî Gonultaş derbarê xebatên komeleyê de agahî dan. Turanlı ku di Kurdî-Der a ku di sala 2004'an de hat avakirin û di sala 2016'an de bi biryarnamê ya di hikmê qanûnê (KHK) de hat girtin jî xebitiye, diyar kir ku ew valahiya çêbûye dê bi Anka-Derê re bê dagirtin.

Wêje û huner

Tûranli anî ziman ku li dijî zextan û politîkayên asîmilasyonê yên li ser zimanê kurdî li ber xwe didin û ew hewl didin ku xisara rû daye pir kêmtir bikin. Tûranli bi lêv kir ku çendî komele nû hatiye vekirin jî eleqeyêke mezîn ji bo wê heye û wiha got: "Ziman tenê bi perwerde û kursan pêş nakeve. Pêşketina ziman girêdayî wêje û hunerê ye jî. Bi dîtina vê rastiyê re em hem xebatên çand û hunerî hem jî xebatên zimanî dikin."

Tûranli diyar kir ku ew dixwazin li ser wêjeya kurdî ya klasîk perwerdehiyê bidin û got: "Dê xebat, xwendin û lêkolînên li ser wêjeya kurdî dan. Turanlı ku di Kurdî-Der a ku di sala 2004'an de hat avakirin û di sala 2016'an de bi biryarnamê ya di hikmê qanûnê (KHK) de hat girtin jî xebitiye, diyar kir ku ew valahiya çêbûye dê bi Anka-Derê re bê dagirtin.

'Kurdî bila bibe zimanê perwerdehiyê'

Tûranli ku hemû kurdên

Enqereyê û meraqdarên çanda kurdî vexwendin Anka-Derê destnîşan kir ku tenê bi kursên ziman pêşketin û parastina kurdî zehmet e û ew daxwaz dikin ku demek berî demekê zimanê kurdî bibe zimanê perwerdeyê. Tûranli, di dawiyê de diyar kir ku divê kurdî pêşî li malan berbelav bibe.

Kurs bêheq in

Ji rêveberên Anka-Derê Mehmet Zekî Gonultaş jî bertek nîşanî qedexekirina ziman,

domand: "Ji bo zindîbûna zimanan divê em têbikoşin. Bi milyonan zarokên kurd nikarin li dibistanê fêrî zimanê xwe bibin. Komeleyên bi vî rengî li dijî windabûna zimanan tên vekirin. Dema cihekî wiha tê vekirin gel gelekî kêfxweş dibe. Daxwazek cidî heye. Em li ser dîroka kurd û Kurdistanê jî plana hevdiştinan dikin. Em ê li ser esasê ziman û çanda dengbejiyê jî bixebitin."

Bangewazî

huner û çanda kurdî da û got: "Çend meh berê konserên hunermendên kurd hatin betalkirin. Zimanekî li ber windabûnê û tê xwistin bê asîmlekirin heye. Ji ber vê sedemê tu xebatên me yên çand û hunerê ne biheq in. Em bi tevahî li ser bingeha dilxwazî û hevgerîyê dixebitin."

Daxwazî zêde ye

Gonultaş anî ziman ku bi bajarîbûnê re kurdî bûye zimanekî kêmaxêv û wiha

Gonultaş di dawîya axaftina de wiha axivî: "Komele îlamê dide gelê kurd. Komele ji asîmilasyonê re bersivêke baş e. Berpirsariya me heye ku em zimanê xwe geş bikin û veguherînin. Neaxiftina bi zimanê xwe travmayeke mezîn e. Ji bo ku zimanê kurdî ji holê ranebe têkoşin divê. Banga me ji bo gel; bila li malê bi zarokên xwe re bi kurdî biaxivin û zimanê xwe biparêzin." **MA**

Li Tebqa komxebata yekê ya Wênexêzên Paşrojê

Komîteya Çand û Hunerê bi hevkarîya Nivîsgeha Wênexêziyê ya Tebqa komxebata yekê ya zarokan ya "Wênexêzên Paşrojê" li Hala Navenda Çand û Hunerê ya bajarê Tebq, orgenize kir.

Nûnerên Rêveberiya Sivîl, Meclisa Leşkerî, partiyên siyasî, nivîsgehên jinan, Yekîtiya Jinên Ciwan û Tevgera Ciwanên Şoreşger ên Sûriyê yê Tebqayê beşdarî komxebatê bûn. Endamê Navenda Çand û Hunerê Amir El-Înad bi xêrhatina zarokên beşdarî komxebatê bûne û mêvanan kir.

25 zarokên temenên wan di navbera 6 û 16 saliyê de tev li komxebatê bûne û behreyên xwe yên wênexêziyê nîşan didin.

Di roja yekemîn a komxebatê de zarokan talboyên cuda xêz kirin, ji wan ên sewalan û xwazayê. Têkildarî hûrgilîyên komxebatê hevserokê Komîteya Çand û Hunerê ya Tebqayê Elî Elaya ji ajansa me re axivî. Elaya komxebat ku yekemîn car e li herêmê tê lidarxistin, li Wênexêzên Pêşerojê pîroz kir û serkeftin ji zarokan re xwest.

Elaya anî ziman ku armanca komxebatê, pêşxistina aliyê hunerî û çandî ye da ku xwe bigihînin beşekî mezîn ê hunermend û rewşenbîran.

duyemîn de dê zarok tabloyan xêz bikin û di roja sêyemîn de dê tabloyên wan werin pêşandan.

ANHA

Şahiya orkestraya zarokan

Peymangeha Orkestra Rojava ya Zarokan beşa enstrûmentên tîlî û piyano û koma stranan şahiyek li navenda Mihemed Şêxo ya Çand û Hunerê ya Qamişlo, li dar xist.

Peymangeha Orkestra Rojava ya Zarokan beşa enstrûmentên tîlî û piyano û koma stranan şahiyek li navenda Mihemed Şêxo ya Çand û Hunerê ya Qamişlo, li dar xist.

Di şahiyê de bi dehan zarok û malbatên wan hazir bûn. Di destpêka şahiyê de endama rêveber a peymangeha Orkestra Rojava ya Zarokan Mizgîn Tahir bixêrhatina beşdarî kir. Piştî koma stranan sirûda Kurdî (Ey Reqîb) xwend û parçeyên muzîkî ji aliyê koma enstrûmentên tîlî û piyano ve hatin pêşkêşkirin.

Têkildarî şahiyê, endama rêveber a peymangeha Orkestra Rojava ya Zarokan, Mizgîn Tahir got, ku kom ji 30 zarokî pêk tê û anî ziman ku ew ê komê mezintir bikin û enstrûmentên nû zêde bikin û stranên nû amade bikin. Mizgîn Tahir anî ziman ku

armanca wan ji şahiyê ew e ku behreyên hunerî yên zarokan webin û pêş bixin. Şahiya orkestraya zarokan bi xelatkirina sê zarokan ji komê bi dawî bû.

ANHA/QAMIŞLO

Li Qamişlo pirsgirêka jeneratoran

Walatiyên bajarê Qamişlo ji ber pisgirikên jeneratorên ji aliyê kesan ve hafîn danîn bêzar bûne. Welatî banga çareseriyê li saziyên têkildar dikin.

Xalid Etê/Qamişlo

Rewşa keherbeyê li Sûriyê piştî sala 2011`an

Li Sûriyê berî 2011`an 14 stasyonên keherbeyê hebûn. 11 stasyon li ser gaz û sotemeniyê kar dikirin, 3 jî li ser bendavan. Di enca ma şer de stasyona Heleb, Ildib û Dêrazorê bi temamî hilweşayan. Herwisa Stasyona Mehereda, Zare û Tişrîn zirar dîtîn. Herwisa yek ji çavkaniyên sereke yê berhemana Keherbeyê li Sûriyê, bendav bûn. Li Sûriyê sê bendav hene, Bees, Tişrîn û Tebqa. Her sê li ser çemê Firat hatine çêkirin, ji ber têkçûna hin Amûrên bendavê di şer de, herwisa qutkirina avê ji aliyê dewleta tirkî ya dagîrker ve, berhemana bendavan pir lewaz bû.

Li gorî daxuyaniyê Wezareta Keherbeyê ya hikûmeta Şamê ya sala 2021`ê, ji bo jinûve avakirina sistema keherbeyê pêwîstî bi 2.4 milyar dolarî heye.

Li gorî amarên hikûmeta Şamê berhama welat ya Keherbeyê ya sala 2011`an 41.772 Gêga wat/Saetê bû, di dawiya sala 2021`an bû 24.959 Gêga wat/saetê. Rewşa Xerab ya Keherbeyê ji sala 2011`an ve li Sûriyê bi giştî bi awayekî dijwar bandor li jiyana welatiyan kiriyê. Piştî Şoreşa Rojava sistema Rêveberiya Xweser li bakur û rojhilatê Sûriyê çiqasî

hevildanên sererastkirinên wêrankariyê kiribin jî, di asta pîvîstiyên gel pêşevazîkirinê de kêma. Ji bo ku piskirika kerebê ya gelê bakur û rojhilatê Sûrî heta astekê bê çareserîkirin, hevildanên şaredarî û kominan çêbûn. Di taxade de jenaretor bi cihkirin jî çareseriyek ji van bû. Lê ji ber ku jenaretorên taxa piraniya xwe girêdayî kesayeta ne û ji aliyê saziyên peywardar nayê şopandin, heya asta pêvîst ne bû bersiva pêvîstiyên gel. Ev yek pir caran bû sedemê acizbûna gel.

Li Qamişli jenator

Li Qamişlo jî sistema Jenatorên hevpar yê taxa hat danîn. Niha li gorî amarên fermî yê Rêveberiya Xweser 490 jenatorên hevpar li Kantona Qamişlo hene. Li gorî komîteya sotemeniya kantona Qamişlo 3 milyon 169 hezar û 750 lîtreya mazot li ser jenaretorên kantonê tê belavkirin û bahayê lîtreya mazotê jî 85 lîrayê sûriyê ye. Ji bo rêxistinîkirina karê Jenatoran Desteya Rêveberiya şaredariyê herêma Cizîrê 9`ê Tîrmeha 2020`an birayê da ku amûrên kontrolkirina li ser jenatoran bê dayîn. Li gorî vê biryarê, wê keherbaya jenatoran bi kilowat bê firotin û kilowata wê di saetê de, 10 lîrayên Sûrî bin. Lê ev birayê heya niha nehatiye pêkanîn. Niha jî ji bo 8 saetên

keherbaya janatorê, buhayê Ambêrê yê mehane 5 hezar lîrayê Sûrî ye.

Jenatorên hevpar ji çareseriyê zêdetir piskirikê kurtir dike

Ji ber qutbûna kerebeya giştî ku rojêherî zêde 2 saetan tê, jenator wek çareserî hatibûn rêxistinîkirin. Lê pirsgirêkên wan yê teknîkî, ji dervî zirara wan ya li jîngehê, li gorî welatiyan, jenator bi vî sistemê xwe jî pêvîstiyên wan re ne bû bersiv.

Li gorî agahiyan me ji welatiyan hatin girtin, xwediyê jenatoran ne li gorî sistemekê diyar û pêvîstiyên taxa tevdiagerin. Li gorberjevendiyan xweyên şexsî û keyfî kar dikin. Dema ku jenaretorên hin taxa xirab dibin, hin car bi mehane ew jenarotor nayên çakirin û nakevin xizmeta gel. Ev jî dibe sedemê acizbûnekê mezin ya walatiyan.

Herwiha li gorî agahiyan me ji xwediyên jenarotoran girtin jî, zehmetiyên ku ew jî dijtin; ne peydakirina parçeyên jenarotor û kêmbûna mazot e.

Saziya Têkildar Çi dibêje?

Li ser pirsgirêka jenarotoran Endemê mekteba Jenatoran ya şaredariya Qamişlo Xalid Cuma ji me re diyar kir ku sedemên xirabûna jenarotoran ya herfî bîngehî germa zêde û kalfiteya mazotê û rûn e. Herwiha da zanîn ku parçeyên jenatoran biha ne û kêma tê peydakirin. Xalid Cuma jî derveyê van zehmetiyên ku xwediyê jenarotor dijt da xuyakirin ku hinek ji wan rast neztî karê xwe nabin û tinê ji bo zêdetir pereyan bi dest bixin astengiyên ji gel re derdixînin û pêvîstiyên kerebeya taxê pêk nayin. Herwiha Xalid Cuma diyar kir ku divê kominên taxa xwe berpirsaryên vî piskirika kerebê bibînin û ji bo çareserîkirinê divê tev bigerin.

Şingal riya yekane ya çareseriyê ya aloziyên Iraqê ye

Dilyar Cizîrî

Di van rojan de ku li Şingalê salvegera komkujîya 3`yê Tebaxê ye, em dinêrin li Iraqê aloziyê siyasî ya mezin pêş dikeve. Gelê Iraqê xwepêşandanan li dar dixîye û li dijî saziyên dewletê li ser piyan e.

Ev geşedanên li Iraqê ne tişteki nû û tesaduf in, xwe dispêrin kausa li seranserê herêmê ku di encamê de “Bihara Gelan” deşt pê kir. Valayîya siyasî ya li Iraqê piştî sala 2003`yan dema roxandina rêjîma Be`s kûrtir bû, heta niha jî hêzên Iraqê nikarin riyên çareseriyê peyda bikin. Mînaka wê di mehên dawî yê sala 2021`ê de hilbijartin hatin lidarxistin û hewldana avakirina hikûmetê hat kirin. Lê aliyên siyasî nikarin hikûmetê ava bikin. Ji bo mijara serokatîyê jî heta niha li hev nekirin. Ev alozî her ku diçe kûrtir dibe û ber bi xetiminê ve diçe. Tirs heye ku ev rewş ber bi şerê navxweyî ve jî biçe. Jixwe rewşa li Iraqê li başûrê Kurdistanê jî derbasdar e.

Eger em ji parçebûna Hewlêr û Silêmaniyê bigirin, heta koçberiya bi hezaran ciwanên Başûr di van salên dawî de, herwiha êriş û dagirkeriya dewleta Tirkan ya li dijî Başûr. Ev xelên me rêz kirin, bûne sedema gendeliya siyasî û xetimiya siyasî li herêmê. Ev jî cesarete dide dewletên herêmî yê weke Tirkiyê û Îranê destwerdanê li karûbarê Iraqê yê navxweyî zêde bikin. Her kes jî dibîne ka çawa serweriya Iraqê tê binpêkirin.

Her du welatên cihanê li Iraq bi riya wekilên xwe deşt avêtine vî welatî. Yê jî vî destwerdanê zirarê dibîne jî gelê Iraqê ye. Em dibînin aboriya gel her ku diçe xirabtir dibe û bêewlebûn li seranserê welat serdeşt dibe. Di vî rewşa me behs kirî de pêwîst e em careke din vegerin komkujîya 3`yê Tebaxa sala 2014`an ya Şingalê. Di vî komkujiyê de bi hezaran kes hatin kuştin û revandin. Ev jî yek ji berhemên rewşa giştî û gendeliya heyî ye. Ew encama destwerdana dewleta Tirkan û hevkarîya aliyan bi wan re bû.

Tiştî balkêş xelkên Şingalê piştî komkujiyê û di çarçoveya xweparastinê de eş û zehmetî avêtin milekî, herêmên xwe rizgar kirin û sistema xwe ya xweser ava kirin. Di her qada jiyana de xwe bi rêxistinîkirin. Aliyên siyasî yê hundir û derve ku naxwazin aloziya Iraqê û başûrê Kurdistanê çareser bibe, bi tevayîya heza xwe ketin dewarê û li dijî rêveberiya Şingalê plan û êriş dan deştêkirin. Peymana 9`ê Cotmehê jî mînaka wê ya berdevam e.

Lewra ew alî baş dizanin sistema li Şingalê riya yekane ya çareseriyê tevayîya aloziya Iraqê ye. Ancex bi mînaka Rêveberiya Xweser ya Şingalê dikarin aloziyê çareser bikin. Wiha jî wê gelê Iraqê bikare rê li gendeliyê bigire û pîrsgirêkên xwe yê heyî çareser bikin.

Ji bo wê jî pêwîst e xwepêşanderên Iraqê yê li dijî gendelî, destwerdan û komkujiyên dewleta Tirkan dadikêvin qadan û baş bizanin riya yekane ya çareseriyê aloziyên Iraqê û başûrê Kurdistanê mînaka Şingalê ye.

Dêbavên şehîdan li ser çekan xwe perwerde dikin

Dayîk û bavên şehîdan li banga Rêveberiya Xweser û QSD`ê ya berxwedanê û tedbîrgirtina li dijî êrişên dagîrkeriya tirkî, xwedî derketin. Li Qamişlo malbatên şehîdan jî bo piştgiriya hêzên leşkerî û parastina deştkeftiyên deşt bi perwerdeya çekan kirin.

Welatiyên bakur û rojhilatê Sûriyê israra xwe ya ji bo berxwedana li hemberş êrişên dagîrkeriya Tirkan careke din nişan dan. Di çarçoveya rewşa awarte de ku Rêveberiya Xweser 6`ê Tîrmehê ragihandiyê, ji bo rûbirûbûna êrişên dagîrkeriya tirkî, tedbîran digirin.

Li Qamişlo dayîk û bavên şehîdan dest bi perwerdeya çekan kirin da ku li kêleka hêzên xwe yê leşkerî li hemberî artêşa tirkan a dagirker û çeteyên bisekinin.

Perwerdeyên bikaranîna çekan ji bo rûbrûbûna êrişan

Dayika Şehîd Basil Silêman, Fadiye Silêman anî ziman ku per-

werdeya wan dê sê rojan dirêj israra xwe ya ji bo berxwedana li hemberş êrişên dagîrkeriya Tirkan careke din nişan dan. Di çarçoveya rewşa awarte de ku Rêveberiya Xweser 6`ê Tîrmehê ragihandiyê, ji bo rûbirûbûna êrişên dagîrkeriya tirkî, tedbîran digirin.

Fadiye Silêman destnîşan kir ku piştgiriya wan bi hêzên leşkerî re berdevam e û bang li hemû dayikan kir ku li ser bikaranîna çekê xwe perwerde bikin ji bo têkbirina êrişên dagirkeriya Tirk û got: “Ji deştêkê ve me soz da şehîdên xwe ku em xaka xwe bernadin, niha jî em soza xwe nû dikin ku ruxmî hemû rewşan jî dê îradeya me neşike.”

Her kes dibe şervan

Birayê Şehîd Umer Îbrahîm

Amadekariya ji bo parastina xak û rûmetê

Fatma El-Casim da zanin ku divê di hemû aliyan de êrişên dagirkeriya Tirk werin têkbirin û got: “Em ê amade bin destekê bidin keç û xortên xwe yê li eniyên şer û li kêleka wan çekê hilgirin û xaka xwe biparêzin.”

Parastina xwe û zarokên xwe ji faşizmê

Der barê giringiya perwerdeya li ser çekê de di vî qonaxê de, hevjiya Şehîd Daar El-Cerbûî, Fatma El-Casim diyar kir ku ew

Dayika Şehîd Basil Silêman, Fadiye Silêman anî ziman ku per-

werdeya wan dê sê rojan dirêj israra xwe ya ji bo berxwedana li hemberş êrişên dagîrkeriya Tirkan careke din nişan dan. Di çarçoveya rewşa awarte de ku Rêveberiya Xweser 6`ê Tîrmehê ragihandiyê, ji bo rûbirûbûna êrişên dagîrkeriya tirkî, tedbîran digirin.

Amadekariya ji bo parastina xak û rûmetê

Di dema AKP`ê de 978 girtiyan jiyana xwe ji dest da

Hevserokê ÎHD`ê yê Enqere Fatîm Kanat diyar kir ku di dema desthilatdariya AKP`ê de 978 kes li girtîgehan mirin û got, “Ev bilançoyeke tirsnak e. Cihê şermê ye.”

Li girtîgehên Tirkiyeyê bi giştî 314 hezar û 502 girtî û hikumxwar hene. Bi qasî ku ÎHD`ê tespît kiriyê, 604 jî wan giran herfî kêma hezar û 605 girtî nexweş in û nikarin li girtîgehê bimînin. Gelek jî girtiyan nexweş ji ber nebûna derfetên paqijiyê, nebûna xwarinê yan jî tedawînekirinê, jiyana xwe ji dest dan. Her roj girtiyekek bi gumanbarî li girtîgehan jiyana xwe ji dest dide. Ji raya giştî re jî tê gotin ku ‘xwe kuştîyê’ yan jî ‘ji ber pîrsgirêkên tenduristiyê’ miriyê. Li gel serlêdana gelek sazi, parêzer û girtiyan heta niha nehatiye lêkolîn û mijar hatiye nixumandin.

Di nava 20 salan de 978 kesan jiyana xwe ji dest dan

Ji sala 2002`an û vir ve ku AKP bû

desthilatdar, li girtîgehan 978 kesan jiyana xwe ji dest dan. Li gorî salan, hejmara girtiyan li girtîgehan jiyana xwe ji dest dan wiha ye:

Fatîm kanat: bilançoya şermê ye

Hevserokê Komeleya Mafên Mirovan (İHD) Şaxê Enqereyê Fatîm Kanat jî ANF`ê re axivî û got, “978 kes hejmareke gelekî zêde ye. Bêguman hinekan jî ber nexweşiyê jiyana xwe ji dest dan, lê belê ji bilî wan bi taybetî ji salên 2010`an û pê ve gelek mirovan jî ber kiriyarên xerab û êşkenceya li girtîhan û mirina bi guman, jiyana xwe ji dest dan. Lewma ew bilanço bilançoyeke gelekî tirsnak e. Ji aliyê mafên mirovan ve bilançoyeke welê ye ku nikare bê vegotin. Bilançoyeke şermê ye. Mixabin ne bilançoyeke ku li pratîka vî dewletê nayê.”

Nişana şeweyê rêveberiyê ye

Kanat bal kişand ser rewşa girtiyan nexweş û got, “Carna li ber mirinê tene berdan, carna jî ya li odeyê-

ke nexweşxaneyê yan jî li revîreya girtîgehekê jiyana xwe ji dest didin. Ev kiriyarên li girtîgehan; êşkence, mirina jî ber êşkenceyê, lêgerîna tazîkirî, destdirêjiya zayendî, cezayên

dîspîlînê, astengkirina hevdîtinên parêzer û malbatan, politikayên tecridê; ev hemû nişaneyên şeweyê rêveberiya welatê a li girtîgehan radixe pêş çavan.” Fatîm Kanat anî ziman ku weke ÎHD`ê ew li ser rewşa girtiyan nexweş û mirina bi guman a girtiyan raporên amade dikin û got, “Em di vî der barê de notê li dîrokê û paşerojê datînin.” Kanat diyar kir ku ew dixwazin rewş jî aliyê heyetê serbixwe ve bê lêkolîn, lê belê bersiv jî vî daxwaza wan re nayê dayin. ANF

Koçberên Serê Kaniyê li ser ihtimala destwerdanên lezgîn tèn perwerdekirin

Di çarçoveya amadekariya gelê herêmê ji bo bersiva êrişên dewleta tirkî ya dagîrker de, koçberên Serê Kaniyê berê xwe didin navendên tenduristiyê û tevî dewreyên destwerdanên muhtemel yê lezgîn dibin.

Têkildarî mijarê Nivîsgeha Tenduristiyê ya Kampa Serêkaniyê ya li bajarê Heskê bangê rêveberiyê bi cih anî û ji koçberên kampê re dewre vekir.

Desteya Tenduristiyê ya Bakur û Rohhilatê Sûriyê nexweşxanê û navendên xwe yê tenduristiyê jî amade kirin, her wiha li gund û navçeyan jî gelê herêmê re dewreyên destwerdanên lezgîn vekirin. Gerîndendeyê Nivîsgeha Tenduristiyê ya Kampa Serêkaniyê Dilawer Mi-

hemed Elî destnîşan kir ku koçberên ji herêma Serêkaniyê li navendên tenduristiyê yê girêdayî Nivîsgeha Tenduristiyê ya Kampa Serêkaniyê, rojê du saetan li ser destwerdanên bîngehî tèn perwerdekirin.

Dilawer Mihemed Elî diyar kir ku ew ê li ser banga Rêveberiya Xweser a Bakur û Rohhilatê Sûriyê hefteyekê koçberên li kampê li ser destwerdanên lezgîn, perwerde bikin da ku di rewşên awarte de amade bin.

Dilawer Mihemed Elî destnîşan kir ku ew ê hemû koçberên li kampê li ser du beşan perwerde bikin û her beşek wê jî 25 kesan pêk were. ANHA

’Dagîrkeriya tirkî li pêş hêza jina azad têk çûye’

Roksan Mihemed diyar kir ku li hemberî êrişên dagîrkeriyê wê têkoşîna xwe xurttir bikin û got, emê tolê hilînin û şoreşê biparêzin

Mihemd Xanim-Qamişlo

Li kelêka gefên dagîrkirina herêmen nû, êrişên dewleta tirkî ya dagirker li ser herêmen bakur û rojhilatê Sûriyê de-wam dikin. Bi taybetî êrişa ser pêşengên şoreşê bi balafirên bêmirov zede bûye. Herî dawî 22’yê Tîrmehê balafireke bêmirov ya biçek ya dewleta tirkî ya dagîrker li ser rîya Qamişlo êrişê erebeyekê kir û di encamê de sê fermandarên jin yên QSD û YPJ’ê; Jiyan Tolhildan, Roj Xabûr û Barîn Botan şehîd bûn. Li dijî van êrişên dewleta tirkî gelê herêma helwesteke tund nîşan dide û ji ber ku qada hewayî ji êrişên dagîrkeran re vekirî dihêle, Koalîsyona Navneteweyî berpirs dibîne. Li ser êrişên dewleta tirkî û şehîdxistina her sê fermandarên YPJ’ê, Berpirsa Ofîsa Têkiliyên Giştî yên Yekîneyên Parastina Jînan (YPJ) Roksan Mihemed ji me re axivî.

Roksan Mihemed diyar kir ku ji ber têkçûna dewleta tirkî ya dagîrker li tevayîya qadan, pêşengên şoreşê dike amanc û wiha got: “Şehîdxistina pêşengên şoreşê karekî bêexlaqî ye û ji tevayîya

pîvanên mirovayiyê dûr e. Dewleta tirkî ya dagîrker di hundirê xwe de di kirêzên di-ware de derbas dibe. Ji bo veşartina van kirzan, li aliyekî êrişî çiyayên azad dike, li aliyê din êrişî şoreşa Rojava dike. Di dema dawî de dagîrkerî bi tevayîya hêz û çekên xwe êrişî gerîlayan azadiyê kir. Tevî ku çekên kîmyayî jî li dijî gerîlayan bi kar anîn, derbên giran xwarin û rojbiroj bin dikeve. Ji ber binketina xwe ya li çiyayên azad, bi awayekî hovane êrişî bakur û rojhilatê Sûriyê dike.”

’Dagîrkeriya tirkî bi êrişan dixwaze tola çeteyên DAIŞ’ê hilîne’

Roksan da zanîn ku şehîdxistina her sê fermanbaran ji aliyê dagîrkeriya tirkî ve, hilanîna tola çeteyên DAIŞ’ê ye û wiha dirêjî da axaftina xwe: “Piştî têkçûna çeteyên DAIŞ’ê li herêma, dewleta tirkî bi awayekî yekser ket dewrê û li ser herêmen bakur û rojhilatê Sûriyê êrişên xwe zêde kirin. Herwiha erdîngariyêke fereh dagîr kir. Tirkîyê her tim hincetên cuda çêkirin û êrişên xwe zêde kirin. Herwisa li dijî gelên herêma şerê istixbarat

û teknîkê meşand. Tirkîyê di salên dawî de li dijî bakur û rojhilatê Sûriyê rêbazên qirêj bi kar anîn û bi awayekî gelek dijwar êriş kir. Êrişên wê yê hovane heta îro jî dewam dikin “

’Jina azad afrênera civak û jiyana azad e’

Roksan da xuyakirin ku di salvegera 10’an ya şoreşa Rojava de û piştî Foruma Şoreşa Jînan, 3 jinên pêşeng bûn amannac û wiha got: “Wek encama bêtehemulîya dewleta tirkî ya ji şoreşa jinan re, dagîrkeriyê li dijî her sê fermandarên YPJ’ê êriş pêk anî. Hêzên desthilatdar û di navê de Tirkîye ji hêza jina azad ditirsin. Lewra dizanin eger jin azad bibe wê civak , mirov û welat jî azad bibin. Bingehê azadiya civakê têkoşîna azadiya jinan e. Kesayeta jina azad ku li herêmen bakur û rojhilatê Sûriyê tê avakirin, di bingeh de ji bo seranserê herêma û cihanê mînak e.”

’Li şûna peyama sersaxiyê ezman li ber balafirên Tirkan bigirin’

Roksan da zanîn ku pêwêstê Koalîsyona Navneteweyî erkê xwe yê exlaqî pêk bîne û wiha got: “Piştî şehîdxistina 3 jinên pêşeng, Koalîsyona Navneteweyî peyama sersaxiyê da. Peyamên sersaxiyê tenê yan jî gotinên ku dibêjin em li gel hev in, emê têkoşîna xwe ya hevbeş bidomînin, têrê nake. Pêwîst e li dijî êrişên Tirkîyê helwesteke tund nîşan bidin û qada hewayî li ber balafirên wê bigirin. Di demekê de ku çeteyên DAIŞ’ê hewl didin ji nû ve xwe bi rêxistin bikin, dagîrkeriya tirkî êrişên xwe yê ser herêma zêde dike.

Êrişên wê dikevin xizmeta çe-

ew e ku Rûsya û Îran bi vî êrişkar û dagîrkerî re li dora heman maseyî rûdinin û li ser Sûriyê bazarê dikin. Tiştê bi Tirkîyê re bê axaftin derxistina wê ji Sûriyê ye. Heta ku êriş û dagîrkeriya Tirkîyê hebe li Sûriyê şer naqede û aramî nayê. Tirkîye dibêje ezê li bakur-rojhilatê Sûriyê bi kûrayîya 30 km milyonek koçberî binim bi cî bikim. Hikumetek hêzeke wisa bi xwe re nabine ku di hundirê welatê xwe de ji guhertineke wisa bike. Çawa selahiyetê bi xwe re dibîne li welatekî din ve bike. Ya ku Tirkîyê evqas bêperwa û êrişkar dike siyaseta Îran û Rûsya ye. Amerika û NATO jî her tim destê xwe dirêjî Erdoganê dijminê nixrên demokrasîyê dikin. Piştigiriya ku wî li ser piyan bigire didinê. Erdogan jî welatên erebî û Ewropa bi rêxistinî terore yê di destê xwe de tehdîd dike û koçbaran weke çek li hemberî wan bi kar tîne. Yê destê didin Erdoganê metirsîyê li dinyayê belav dike û bûye çavkaniya gefan, wê neçar bibin ku hesabê wê bidin gelên dinyayê.

wê dibe. Erdogan dibêje Amerika bi terore re hevkarîyê dike û agir ji devê wî dibeyî. Yê ku Erdogan jî wan re dibêje terorîst ew kes in ku bi Amerika û Koalîsyonê re li hemberî DAIŞ’ê şer kirine. Erdogan niha bi kuştina fermandar û şervanên QSD’ê ve mijûl e. QSD’ê li kû û li hemberî kê terore kiriyê? Ev hêz li ser erdê xwe gelê xwe diparêzin û li hemberî DAIŞ’ê şer dikin. Ne xwe tenê, dinya tev jî van makîneyên kuştina hovane parastin. Erdogan, bi awayekî stratejîk daniye pêşîya xwe ku ji Efrîn heta Dêrikê angoy tevayîya herêmen Kurdan dagîr bike. Dixebite erdê welatekî din jî bo xwe bike ‘herêma ewle’ û ev ragihandiye. Li NY jî xistiye çavê wan dewletan de. Eger NY evqas kor, bêziman û Kerr be, wê Erdogan jî evqas êrişkar be. Heman bela li ser başûrê Kurdistanê jî mûselet kirine. Herî dawî li Zaxo ciyekî geştiyariyê topbaran kirin. Di gel zarokan neh kes hatin kuştin. Dewleta tirkî li ser sîc hat girtin. Lewra ew de ciyekî dihat naskirin. Gerîla li wir tinebûn û şer jî li wir demeketibû. Erdogan di cî de destî bi inkare kir. Heta ku NY, Ewropa û Amerika helwestekê diyar nekin wê Erdogan van sîcan bike. Tiştê neyê fêmkirin

Yên rê bidin Erdogan wê bibin hevparên wî yê sîc

Zekî BEDRAN

Piştî civîna Tehranê Erdoganê faşîst dibêje divê Amerika ji rojhilatê Firatê derkeve. Li gorî wî hebûna Amerika pirsgerîkê kûr dike. Çima bila Amerika ji Sûriyê derkeve? Ti kes wê pirsê ji Erdogan nake. Ji bo ku Erdogan dijberê dagîrkeriyê ye û dijempêralîst e dibêje bila Amerika derkeve? Bêguman na. Tersê wê jî bo ku Erdogan dagîrker û qirker e wê dibêje. Li gorî wî hebûna Amerika karê wî zehmet dike. Eger Amerika derkeve wê hêsanîr bikeve rojhilatê Firatê, Kurdan qir bike û rêveberiyên xwe ser jî meydane rake. Lê dema Amerika li wir jî êriş dikir. Bi lihevkirina bi Trump re Girê Spî û Serê Kaniyê dagîr kirin. Ew herêma jî ji çeteyan dagirtin û berdan ser serê gel. Li herêmen dagîrkirî ne Kurd man, ne jî destkeftiyên bi navê demokrasîyê. Yê Erdogan wiha bêpakî dikin siyaseta Amerîk û Rûsya ye. Rûsya di êrişa ser

rojhilatê Firatê de piştigiriya Tirkîyê kir. Herwiha ya Efrîn jî dagîrkeriyê re vekirî Rûsya bû. Amerika jî erê kir. Eger ev her du dewlet nexwazin Erdoganê faşîst nikare fermana dagîrkeriyê bide. Hêzeke wisa ya Tirkîyê nîne. Qaşo herêmen xweser li hemberî derkeve? Bêguman na. Tersê wê jî bo ku Erdogan dagîrker û qirker e wê dibêje. Li gorî wî hebûna Amerika karê wî zehmet dike. Eger Amerika derkeve wê hêsanîr bikeve rojhilatê Firatê, Kurdan qir bike û rêveberiyên xwe ser jî meydane rake. Lê dema Amerika li wir jî êriş dikir. Bi lihevkirina bi Trump re Girê Spî û Serê Kaniyê dagîr kirin. Ew herêma jî ji çeteyan dagirtin û berdan ser serê gel. Li herêmen dagîrkirî ne Kurd man, ne jî destkeftiyên bi navê demokrasîyê. Yê Erdogan wiha bêpakî dikin siyaseta Amerîk û Rûsya ye. Rûsya di êrişa ser

Bîlançooya 3 salan ya êrişên SÎHA, amûrên komkujiyê û Operasyona Sondê

Êrişên dagîrkeriya Tirkan yê bi SÎHA (balafirên bêmirov yê biçek) ji Kobanê dest pê kirin û heta niha dewam dikin, lê cîhan li hemberî wê rewşê bêdeng e. Dewlet jî bi firotina amûrên komkujiyê hevkarên sîc in. Ev amûrên komkujiyê kengê hatin çêkirin û bikaranîn, kî perçeyên wan difiroşe dewleta Tirkan?

Yek ji cûreyên şer ê herî tirsonek ew e ku bêyî şerê sing bi sing çeka sîûqastê angoy amûra komkujiyê “SÎHA” jî aliyê dewleta Tirk a dagirker ve li ser hev û bê hesabxwestin li dijî welatîyên Bakur û Rojhilatê Sûriyê were bikaranîn. Yekemîn car dagirkeran bi hedefgirtina 3 jinên pêşeng li bajarê Kobanê ev amûrê komkujiyê bêyî şerê sing bi sing kir meriyetê.

Pêşeng û paradîgma bûn amanc

Di 23 Hezîrana 2020’an de bi hedefgirtina endamên Kordînasiyona Kongra Star a herêma Firatê Zehra Berkel, Hebûn Mela Xelîl û dayîka Emîne Weysî bi balafirên bêmirov û axaftina xwe wiha qedand: “Emê tola van hevalan hilînin. Bi xurtkirina hev girtina xwe, emê bikarin êrişên nû têk bibin û herêmen xwe rizgar bikin. Tiştê ku dikeve ser milê me helbet emê bi cih binin. Emê wê şoreşê biparêzin. Têkoşîna wan hevalên ku bi wê coş, moraleke mezin û bi ruhê fedayî beşdarî xebata her qadê bûn, erkê me ye ku em wê temam bikin “

Qonaxa siha/iha çima ji kobanê hate destpêkirin?

Di 15’ê Îlona 2014’an de Rojavayê Kurdistanê bi taybet jî Kobanê bû hedefa êrişên çeteyên DAIŞ’ê. Piştî wê rêber Abdullah Ocalan jî di 2-3’ê Cotmehê de bi HDP’ê û birayê xwe Mehmet Ocalan re hev dîtîna pêk anî û li wir banga seferberiyê kir. Rêber Ocalan wê demê ev tişt gotin: “Li dijî DAIŞ’ê divê heta dawî bidin. DAIŞ’ê li ku derê lê hebe û li herêma lê be, cihê Kurd lê dijîn, em ê heta dawiyê li ber xwe bidin. Ji DAIŞ’ê re tawiz nayê dayîn. Mafê kesî tune ku gelekî tine bike, divê Kurd li her derê li dijî wê siyasatê

rabin, li dijî DAIŞ’ê berxwedaneke mezin nîşan bidin. Îro wê nekin, dibe ku sibe dereng be.”

Kobanê ne tenê bajarek e!

Piştî banga rêber Abdullah Ocalan, ew Kobanê ya ku Erdogan ê faşîst digot ‘ha ket, ha dikeve’ bi berxwedan û seferberiyek gelek mezin di 26-27’ê Çileyay 2015’an de hat rizgarkirin û destpêka têkbirina DAIŞ’ê anî. Wê serkeftinê hişt ku yekemîn deriyên diplomatîk yê Rêveberîya Xweser a Bakur û Rojhilatê Sûriyê li cihanê vebe. Kobanê, ya ku derbeke mezin li qaşo “Dewleta Xîlafetê” xist û bû sembol, têkiliyên DAIŞ’ê û dewleta Tirk raxist pêş çavên cihanê. Bi dayîna berdelên giranbûha 1’ê Mijdarê Roja Piştigirdayîna Kobanê ya Cihanê hat ragihandin. Ji ber van destkeftiyên mezin ku dewleta Tirk a dagirker tehamûla wê nake, bi şewazekî tirsonek êrişên SÎHA/ÎHA`yan yekemîn li ser Kobanê da destpêkirin. Gelo ev amûrê komkujiyê kengê hat çêkirin, kengê hat bikaranîn, kî perçeyên wê difiroşe dewleta Tirk?

Amûrê komkujiyê li ser kurdan hate ceribandin

Çekên mîna SÎHA (amûra biçek û bêmirov a hawayî), cara yekem jî hêla Împaratoriya Awisturya ve hatîye bikaranîn û bi peymanê ku di Konferansa Aştiyê ya Laheyê di sala 1899’an de hatîye îmzekirin, “derqanûnî” hatîye ragihandin. Tevî ku bi sedan sal li ser derbas bûne jî, qetflamên li dijî sîvilan bi heman sîcên derqanûnî berdewam dikin. Dewleta Tirk jî sala 2016’an ve bi bikaranîna SÎHA`yan wek amûreke komkujiyê li dijî Kurdistanê bi taybet jî li dijî Bakur û Rojhilatê Sûriyê, didomîne. Piştî ku wezîrê parastinê yê Tirkîyê di 3’ê Îlona 2016’an de li ser hesabê xwe yê Twitterê ragihandibû ku yekemîn SÎHA`yên wan ketîye xizmetê, pê re êriş û hovîtiya dagirkeran li Kurdistanê bi şewazekî din ket meriyetê. Dagirkeran ceberxwedan bê kirin. Gelê me yê Kobanê wê heta dawiyê li ber xwe bide. DAIŞ’ê li ku derê lê hebe û li herêma lê be, cihê Kurd lê dijîn, em ê heta dawiyê li ber xwe bidin. Ji DAIŞ’ê re tawiz nayê dayîn. Mafê kesî tune ku gelekî tine bike, divê Kurd li her derê li dijî wê siyasatê

qanûneke navneteweyî.

Almanya, brîtanya û dya hevkarê sîc in..

Ji ber wê dewleta Tirk a qirker bêtirs, bêhesabxwestin an darizandin van amûrên komkujiyê bi rihetî li dijî gelên Kurdistanê û welatîyên Bakur û Rojhilatê Sûriyê bi kar tîne. Cihanê jî çavên xwe ji van komkujiyan re girtine û rola 3 meymûna girtine ser xwe. Ev dewlet ne ku tenê bêdeng in ji nedîtî ve tîne, hemwextî wê perçeyên van amûrên komkujiyê jî difiroşin dewleta Tirk a dagirker û dibin şirkên sîc. Bi taybet Almanya di 3 mehên ewil ên sala 2021’an da bazirganiya çekan a bi Tirkîyeyê ra bi 8 milyon û 975 hezar euro, erê kir. Firmayên ku navenda wan Almanya, Brîtanya, Fransa, Awisturya, Kanada, Swîsre û DYA ne, hevkarîya wan bi sîcên dewleta Tirk re derket holê. Dagirker perçeyên sereke yê SÎHA`yan jî 6 şirketên DYA`yê peyde dikin.

Siha`ya ku pê pesnê xwe didin, nizanin çêkin, berhev kirine..

Ev SÎHA`yên ku dewleta Tirk dibêje “Jî sedî sed neteweyî û xwemalî ne” motorên wan jî Awisturyayê, kamera û amûrên optîkî jî Kanadayê, serê roket-fuzeyan jî jî Almanayê tîne kirin. Ruxmî ku piştî êrişên dagirkeriyê yê bi ser Serêkaniyê û Girê Spî ambargoya çekan li dewleta Tirk re danîbûn jî, lê heyra niha Almanya roket û serê fuzeyan difiroşe Tirkîye. Lê li gorî qanûnên wan dewletan, ger di şer û êrişên ku hiçqanê navnetewî bînpê dike de ev çek û teknolojî bînan bikaranîn firotina wan qedexe ye.

Bi dayîna koordînatên re hedef nîşan da

Dewleta Tirk a dagirker bi dayîna kordînatên SÎHA`yan gelek dibistan, nexweşxane, navendên ewlekariyê, meclîsên leşkerî, mal û erebeyên hemwelatîyên Bakur û Rojhilatê Sûriyê dike hedef. Dagirkeran di êrişên li ser Efrînê de giranî dan êrişên SÎHA`yê, dîsa bi dayîna kordînatên SÎHA`yan di sala 2019’an de bi êrişên hewayî Girê Spî û Serêkaniyê dagir kirin. Lê bi dagirkirin û guhertina demografîk re jî sînor nema ku ev sê sal bênavber hemwelatîyan li

herêmen Bakur û Rojhilatê Sûriyê bi SÎHA/ÎHA`yan dike hedef.

Lehengên ku daiş têk birin, dike hedef

Dewleta Tirk di destpêka aloziya Sûriyê de çawa ku çeteyên El-Nusra û çeteyên DAIŞ’ê şand ser gelê Bakur û Rojhilatê Sûriyê, bi têkçûna wan komên çeteyan re ew bi xwe ket dewrê. Pêşengên ku di têkbirina çeteyan de rolek mezin lîstin û mirovahî ji tarîtiyê û terore xilas kirin, bi SÎHA/ÎHA`yên dagirkeriya Tirk tîne şehîdxistin. Mînak Şehîd Hebûn Heleb, Hebûn Mela Xelîl, Dîlar Heleb, Sosin Bîrhat, Rênas Roj, Berxwedan Kobanê, Kendal Rojava, Mizgîn Kobanê, Mizgîn Botan, Jiyan Tolhildan û Roj Xabûr û hwd. Dewleta dagirker ku bi cureyên şerê dewleta Tirk re derket holê. Dagirker perçeyên sereke yê SÎHA`yan jî 6 şirketên DYA`yê peyde dikin.

Yek bi yek tîne girtin

Bêguman, di aliyê îstixbaratî de ajan û sîxurên dewleta Tirk a dagirker jî agahiyan didin wê ku êrişên SÎHA`yan pêk binin. Li ser şahadeta hevryên xwe yê pêşeng, QSD û YPJ`ê soza tohildanê dabû. QSD li dijî sîxur û ajanan ên ku bûne sedema şehîdxistina hejmareke şervan û fermandarên pêşeng li seranserê herêma di 31’yê Tîrmehê da “Operasyona Sondê” dest pê kirin. Di çarçoveya operasyonê de li bajarên Qamişlo, Til Temir, Hesekê, Şeddadê, Dêrazor, Reqa, Minbic, Til Temir û Kobanê 36 kesên ku di van şaneyên sîxurtiyê de cih digirin hatin girtin.

’Sondê’, heta girtina sîxurê dawî wê bidome

Qada hewayî ya bakur û rojhilatê sûriyê di destê kê de ye?

Sîxurên ku hatine girtin destê wan di êrişa hewayî yê li bajarê Til Temirê ku di dîroka 19’yê Tebaxa 2021’an de pêk hatî hebû û bûbûn sedema şahadeta Fermandar Sosin Bîrhat, Egîd Girkê Legê, Rênas Roj û hevalên wan. Bi giştî bûne sedema şahadeta 6 pêşeng. Her wiha sîxurên ku destê wan de di şahadeta Fermandar Dîlar Heleb û Minbicê di destê Rûsya de ye. Qada hewayî ya herêma Cizîrê jî di destê Koalîsyona Navneteweyî de ye. Lê erka Koalîsyona Navneteweyî jî heye ku li wan cihan tevger bike. Di navbera Rûsya û Amerîkayê de